

☛ **Ograniczone zostało tzw. rolowanie kredytów**, czyli praktyka spłaty jednego kredytu następnym lub powiększania już zaciągniętego kredytu. Wspomniane ograniczenie przejawia się w ten sposób, że w przypadku udzielenia konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów:

- o całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, stanowi kwota pierwszego z kredytów;
- o pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie.

☛ Konsument ma **prawo do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki**, bez podania przyczyny, w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy, a jeżeli umowa nie zawierała elementów wymaganych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim, wówczas konsument może odstąpić od niej w terminie 14 dni od dnia dostarczenia mu wszystkich elementów.

3. Niedozwolone klauzule umowne.

W Kodeksie cywilnym uregulowana została bardzo ważna kwestia niedozwolonych postanowień umownych, zwanych klauzulami abuzywnymi.

niedozwolone postanowienia umowne to postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione z nim indywidualnie, jednocześnie kształtujące jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Niedozwolone postanowienia umowne nie wiążą konsumenta, z tym zastrzeżeniem, że nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym ceny lub wynagrodzenia, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Pamiętać należy przy tym, że:

- ☛ jeżeli postanowienie umowy jako niedozwolone nie wiąże konsumenta, wówczas strony są związane umową w pozostałym zakresie;
- ☛ niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu (w szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta);
- ☛ w Kodeksie cywilnym znajduje się w art. 385³ k.c. katalog niedozwolonych postanowień umownych, który uzupełniany był postanowieniami uznanymi za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK), wpisywanymi do Rejestru klauzul niedozwolonych, obecnie uzupełniany jest rozstrzygnięciami Prezesa UOKiK, publikowanymi w bazie decyzji Prezesa UOKiK.

4. Wady oświadczeń woli, czyli jak zrezygnować z umowy, gdy do jej zawarcia doszło pod wpływem błędu, groźby, podstępny, odurzenia alkoholem lub substancjami psychoaktywnymi.

Jeżeli złożyliśmy oświadczenie np. o zawarciu umowy, będąc pod wpływem błędu, groźby, czy podstępny wówczas należy złożyć oświadczenie na piśmie o uchyleniu się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Uprawnienie do uchylenia się wygasa: w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia, a w razie groźby - z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustał. O ile błąd nie był wywołany podstępem, musi być on istotny i dotyczyć treści czynności prawnej, by móc złożyć oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych.

Co do stanu odurzenia przy składaniu oświadczeń pamiętać należy, że nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Materiały sporządzone przez uczestników
KONSORCJUM PRAWNEGO
ADWOKAT MAŁGORZATA GOMUŁA-MODŁASIAK ORAZ
RADCA PRAWNY ŁUKASZ MACIEJ MICHALIK

Projekt pn.: „Zmieniając dziś, projektujesz lepsze jutro” współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

OCHRONA KONSUMENTA, A ZACIĄGANIE ZOBOWIĄZAŃ.

1. Pożyczka, a kredyt – rozróżnienie instytucji, ze wskazaniem cech charakterystycznych.

POŻYCZKA

cechy charakterystyczne:

- umowa uregulowana w Kodeksie cywilnym,
- jej przedmiotem mogą być środki pieniężne, jak i rzeczy oznaczone tylko co do gatunku,
- w jej ramach przenosi się na pożyczkobiorcę własność przedmiotu pożyczki,
- pożyczki może udzielić tak przedsiębiorca, jak i podmiot, który przedsiębiorcą nie jest,
- termin przedawnienia roszczenia o zwrot pożyczki różni się w zależności od tego czy pożyczkodawca udziela pożyczki w ramach swej działalności gospodarczej - wówczas wynosi on 3 lata, czy też udziela jej poza działalnością gospodarczą – termin przedawnienia wynosi wtedy 10 lat,
- dla zawarcia umowy pożyczki nie ma znaczenia, czy strony ustalą terminu zwrotu pożyczki, podstawowe znaczenie ma przeniesienie własności przedmiotu pożyczki na pożyczkobiorcę z jednoczesnym zobowiązaniem się pożyczkobiorcy do zwrotu pożyczki,
- umowa pożyczki przy kwocie przekraczającej 1000 zł wymaga zachowania formy dokumentowej dla celów dowodowych,
- jeżeli umowa pożyczki nie ma określonego terminu, do którego czy też w którym przedmiot pożyczki ma być zwrócony, wówczas umowę należy wypowiedzieć i zwrot winien nastąpić w terminie 6 tygodnia od wypowiedzenia.

KREDYT (BANKOWY)

cechy charakterystyczne:

- umowa uregulowana w ustawie Prawo bankowe,
- jej przedmiotem mogą być tylko środki pieniężne,
- w jej ramach oddaje się kredytobiorcy środki pieniężne do dyspozycji,
- kredytu może udzielić bank lub spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa (tzw. SKOK),
- termin przedawnienia roszczenia o zwrot kredytu wynosi 3 lata, albowiem banki udzielają ich w ramach prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- w umowie winny być oznaczone terminy jego spłaty,
- umowa kredytu wymaga zachowania formy pisemnej dla celów dowodowych,
- kredyt zaciąga się z przeznaczeniem na określony cel,
- za udzielenie kredytu bankowi przysługuje prawo do żądania zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

2. Ustawa o kredycie konsumenckim i jej wpływ na zaciągnięcie zobowiązań.

Powstanie i funkcjonowanie ustawy o kredycie konsumenckim ma z założenia wesprzeć słabszą stronę umowy, czyli konsumenta, w kontaktach z przedsiębiorcami – instytucjami finansowymi.

Kredyt konsumencki jest zdecydowanie szerszym pojęciem, aniżeli kredyt bankowy. W uproszczeniu można przyjąć, że:

kredyt konsumencki to każda umowa o kredyt, w ramach której konsument uzyskuje środki finansowe do korzystania (bezpośrednio lub pośrednio) od przedsiębiorcy (np. banki, SKOKi, instytucje pożyczkowe), z obowiązkiem ich zwrotu, gdzie wartość środków jest nie większa niż 255 550zł (lub odpowiednik tej kwoty w innej walucie).

Przykładowo zatem można wskazać, że umowami o kredyt konsumencki są:

- ❖ umowy pożyczki,
- ❖ umowy kredytu bankowego,
- ❖ umowy o odroczenie konsumentowi terminu płatności pieniędzy, jeżeli konsument zobowiązany jest do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem,
- ❖ umowy o kredyt na zakup rzeczy/usług na raty, w których pieniądze za towar/usługę wędrują do sprzedawcy i ich nie widzimy, a w zamian musimy spłacać do banku zaciągnięty kredyt na zakup.

Niekiedy regulacje tej ustawy nie mają w ogóle zastosowania jak np. w przypadku:

- × umów o kredyt, będących wynikiem ugody sądowej, ugody zawartej przed sądem polubownym lub ugody, która jest wynikiem postępowania mediacyjnego;
- × umów o kredyt udzielany wyłącznie pracownikom zatrudnionym u danego pracodawcy w ramach działalności dodatkowej, w której pracownik nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub jest zobowiązany do zapłaty rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania niższej od powszechnie stosowanych na rynku, zwanych potocznie pożyczkami zakładowymi.

W innych zaś przypadkach zastosowanie mają wybrane przepisy ustawy, jak np. w odniesieniu do:

- umów o kredyt zabezpieczony hipoteką,
- umów przewidujących odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument jest w zwole w związku ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt (o ile postanowienia tej umowy nie są dla konsumenta mniej korzystne od postanowień zawartych w umowie, do której odnosi się umowa przewidująca odroczenie płatności lub sposobu spłaty)

Regulacje ustawy o kredycie konsumenckim są obszerne, więc każdorazowo należy zweryfikować, czy dana umowa podlega pod przepisy ustawy, za

wyjątkiem tych wskazanych już umów, które wyraźnie określone zostały jako umowy o kredyt konsumencki.

Warto jednocześnie wskazać **kilka przydatnych uprawnień konsumenckich, co do których należy mieć świadomość ich posiada:**

👉 Konsument przed zawarciem umowy ma prawo otrzymać na trwałym nośniku **formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego**, obejmujący szczegółowe dane dot. kredytu w tym m.in. rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, oraz informację o innych kosztach, które należy ponieść w związku z umową, w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy. Termin ważności takiego formularza wynosi ma co najmniej 1 dzień roboczy.

👉 Konsument ma prawo do otrzymania, na jego wniosek, **bezpłatnego projektu umowy o kredyt konsumencki**, jeżeli w ocenie kredytodawcy lub pośrednika kredytowego, spełnia on warunki do udzielenia kredytu konsumenckiego przez tego kredytodawcę lub pośrednika kredytowego. Projekt umowy powinien zawierać dane konsumenta (imię, nazwisko, adres zamieszkania) oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony.

👉 **Umowa o kredyt konsumencki powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały**, przy czym obowiązek jej dostarczenia konsumentowi spoczywa na kredytodawcy lub pośredniku kredytowym, i w dodatku ma on być wykonany niezwłocznie.

👉 Konsument ma **prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie**, a gdy jej dokona wówczas całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.